

Κομμουνισμός και φασισμός

Στο τεύχος 81 (Οκτώβριος 2017) του *Books' Journal*, στο άρθρο του Κωνσταντίνου Ποζουκίδη «Ο ολοκληρωτισμός ως μνήμη», αφού ταυτίζεται ο σταλινισμός με τον κομμουνισμό και τα εγκλήματα της σταλινικής αντεπανάστασης με το φασισμό, διαλεκτικά είναι επόμενο να ταυτίζεται ο κομμουνισμός με το φασισμό και η κοσμοθεωρία του επιστημονικού σοσιαλισμού που θεμελίωσαν ο Μαρξ και ο Ένγκελς με τις φυλετικές θεωρίες.

Η αλήθεια είναι, όμως, κατά τη γνώμη μου, διαφορετική. Η σταλινική αντεπανάσταση είχε κύριο στόχο την μπολσεβίκικη επανάσταση, πάνω από 850.000 μπολσεβίκοι εκτελέστηκαν τη δεκαετία του 1930 (Δίκες της Μόσχας, 1936-39, κ.λπ.) και πάνω από ένα εκατομμύριο απομακρύνθηκαν από το κόμμα ή εκτοπίστηκαν.

Κατά τη γνώμη μου, ο σταλινισμός και ο φασισμός έχουν τα αϊτιά τους στη ματαίωση της παγκόσμι-

ας προλεταριακής επανάστασης. Μια προλεταριακή επανάσταση θα αποσάθρωνε και το σταλινισμό και το φασισμό, γι' αυτό το λόγο η σταλινική φράζα δεν είχε κανένα λόγο να προωθήσει την προλεταριακή επανάσταση.

Ο σταλινισμός και ο φασισμός, αν και έχουν διαφορετική αφετηρία και κοινωνική βάση, έχουν συγκριτικές ομοιότητες όπως η έλλειψη ελευθερίας, η διοικητική επίλυση των πολιτικών διαφορών, η μονολιθικότητα, ο προσωποκεντρικός χαρακτήρας της εξουσίας, η διατεταγμένη εξύμνηση και η προσωπολατρία.

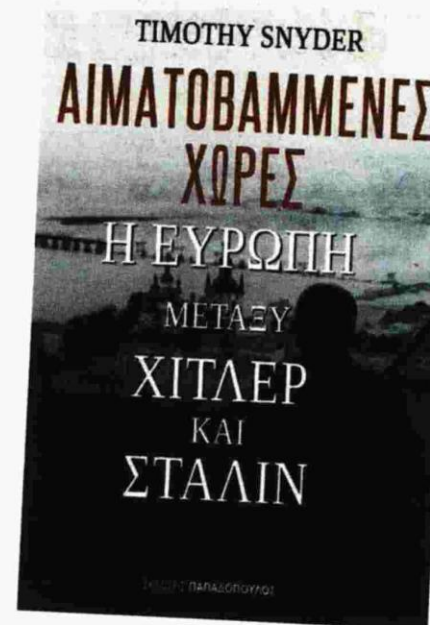
Εφ' όσον λοιπόν επιτεύχθηκε αυτή η ταύτιση, άνοιγε ο δρόμος για την ταύτιση κομμουνισμού-ναζισμού, φυσικά ανιστόρητη και ανεδαφική. Ούτε η θεωρία του επιστημονικού σοσιαλισμού είχε σχέση με τη φυλετική θεωρία του ναζισμού ούτε ο σταλινισμός που αποτελεί την εθνικιστική διαστρέβλωση του σοσιαλισμού, τη σοσιαλσοβινιστική και σοσιαλμπερλιαστική εκδοχή του είχε σχέση με

το σοσιαλισμό (δείτε και σχετικό άρθρο μου στην εφημ. *Εργατική Αλληλεγγύη*).

Το περιοδικό σας με έχει εντυπωσιάσει. Σημειώνω την ποικιλία της ύλης σας και τη, σε μεγάλο βαθμό, αντικειμενική και νηφάλια προσέγγιση των φιλοσοφικών και θρησκευτικών ζητημάτων.

– ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ
Δικηγόρος - Βριλήσσια

Απάντηση της σύνταξης: Τα κείμενα που δημοσιεύσαμε σχετικά με το θέμα στηρίζονται σε συγκεκριμένη βιβλιογραφία, στην οποία πάντα γίνεται αναφορά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει μια καινούργια κυκλοφορία, το βιβλίο του καθηγητή Τίμοθν Σνάντερ, *Αιματοβαμμένες Χώρες* (μετάφραση: Ανδρέας Παππάς, εκδ. Παπαδόπουλος), όπου παρουσιάζεται αναλυτικότερα η θανατηφόρα συνεργεία των δύο κυρίαρχων ολοκληρωτισμών των δεκαετιών 1930-1940. Ο Σνάντερ προσεγγίζει τις επιπτώσεις της δράσης του κομμουνισμού και του

Τίμοθν Σνάντερ:
Αιματοβαμμένες Χώρες

ναζισμού σε τέσσερις περιοχές της Ευρώπης (Πολωνία, Ουκρανία, Λευκορωσία και χώρες της Βαλτικής). Προφανώς, εκ του αποτελέσματος, δεν θεωρεί ότι τα εγκλήματα του κομμουνισμού ήταν απλώς οι παρενέργειες μιας απελευθερωτικής ιδεολογίας που ξεστράτισε... Σας ευχαριστούμε για τα καλά λόγια σας.